

21 Μαρτίου: Η Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης ξεκίνησε από Έλληνα ποιητή

Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης αποτελεί πλέον επίσημο θεσμό με δωδεκάχρονη ιστορία και ελληνική καταγωγή. Πώς ξεκίνησε, με ποια αφορμή, πώς έφτασε να καθιερωθεί παγκοσμίως; Όσοι συμμετείχαν στη γέννηση της ιδέας πριν από δεκατέσσερα χρόνια θυμούνται και μιλούν στο «Βήμα».

Η αρχική έμπνευση ανήκει στον ποιητή Μιχαήλ Μήτρα. «Οι γιορτές ποίησης δεν ήταν κάτι άγνωστο», διευκρινίζει στο «Βήμα», «γιορτάζονταν στη Γαλλία, στη Βρετανία, στις ΗΠΑ και αλλού. Στη Γαλλία, αν θυμάμαι καλά, υπήρχε εβδομάδα ποίησης». Ο ίδιος, όταν ζούσε στο Λονδίνο στη δεκαετία του '80, είχε παρακολουθήσει πολλές σχετικές εκδηλώσεις. Γιατί λοιπόν να μην κάνουμε το ίδιο κι εμείς; σκέφτηκε και το φθινόπωρο του 1997 πρότεινε στην Εταιρεία Συγγραφέων, «στον θεσμό που θα μπορούσε να διοργανώσει μια τέτοια γιορτή», να υιοθετηθεί ο εορτασμός της ποίησης και στην Ελλάδα, και να οριστεί συγκεκριμένη μέρα γι' αυτό.

Η εισήγησή του έφτασε με επιστολή στα χέρια του ποιητή και μελετητή της ποίησης Κώστα Στεργιόπουλου, προέδρου τότε της Εταιρείας Συγγραφέων. «Έθεσα το θέμα στη συνέλευση του Διοικητικού Συμβουλίου και όλοι συμφώνησαν να καθορίσουμε μια Ημέρα Ποίησης», θυμάται. Έμενε να επιλέξουν μια ημέρα που να αρμόζει στην ποίηση. «Η ποιήτρια Λύντια Στεφάνου πρότεινε την 21η Μαρτίου, την ημέρα της εαρινής ισημερίας, που συνδυάζει το φως από τη μια και το σκοτάδι από την άλλη, όπως η ποίηση, που συνδυάζει το φωτεινό της πρόσωπο της αισιοδοξίας με το σκοτεινό πρόσωπο του πένθους».

«Η ποίηση είναι η πρώτη νεότητα της γλώσσας, ποιητικά είναι τα πρώτα κείμενα, η ποίηση είναι η αρχή των πάντων και έπρεπε να επιλέξουμε μια μέρα που να δηλώνει ακριβώς αυτή την αρχή» εξηγεί η Λύντια Στεφάνου. «Η ισημερία που δηλώνει την αρχή της άνοιξης ήταν ημερομηνία συμβολική και για την αρχή της ποίησης».

Η πρώτη Ημέρα Ποίησης γιορτάστηκε το 1998 και ετοιμάστηκε με «ελάχιστα έξοδα και πολλή εθελοντική δουλειά. Η Ναταλία Μελά μας είχε φτιάξει μια πολύ όμορφη αφίσα. Η γιορτή είχε μεγάλη επιτυχία, το παλιό ταχυδρομείο στην πλατεία Κοτζιά ήταν γεμάτο, δεν έπεφτε βελόνα. Όσοι αγαπούσαν την ποίηση ήταν εκεί. Είχε έρθει και η ΕΡΤ να καλύψει το γεγονός, τότε ενδιαφερόταν για την ποίηση» θυμάται η Λύντια Στεφάνου. «Η γιορτή συνεχίστηκε και την επόμενη ημέρα με ποιητικές αναγνώσεις. Ο μόνος όρος ήταν τα ποιήματα που επέλεγε κάποιος να διαβάσει να μην είναι δικά του».

Ο συγγραφέας Βασίλης Βασιλικός, πρέσβης της Ελλάδας στην UNESCO το 1999, μετέφερε την ιδέα στον διεθνή οργανισμό. «Εισηγήθηκα στο Εκτελεστικό Συμβούλιο η 21η Μαρτίου να ανακηρυχθεί Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης όπως 21η Ιουνίου είναι Παγκόσμια Ημέρα Μουσικής. Οι Γάλλοι, οι Ιταλοί, οι Τυνήσιοι και άλλοι πρέσβεις από χώρες της Μεσογείου υποστήριξαν την εισήγηση και η ελληνική πρόταση υπερψηφίστηκε».

Από τα ανεκδοτολογικά παραλειπόμενα της ψηφοφορίας μάς μετέφερε ορισμένες αντιδράσεις για την επιλογή της συγκεκριμένης ημέρας: «Κάποιος εκπρόσωπος από χώρα της Λατινικής Αμερικής -δεν θυμάμαι τώρα ποια ήταν- είχε ενστάσεις για την επιλογή της ημέρας, είπε ότι η 21η Μαρτίου δεν έχει για τους συμπατριώτες του τον ίδιο συμβολισμό γιατί εκείνο τον μήνα στη χώρα του είναι φθινόπωρο και όχι άνοιξη». Ο Βασιλικός προσπάθησε να τον πείσει ότι άνοιξη «δεν είναι μόνο τα φύλλα που γεννιούνται αλλά και τα φύλλα που πέφτουν» προετοιμάζοντας έτσι τον δρόμο για τον ερχομό της άνοιξης. Φαίνεται πως τα κατάφερε και, με τη συμφωνία του Νοτίου Ημισφαιρίου, τον Οκτώβριο, στη Γενική Διάσκεψη της UNESCO στο Παρίσι, η 21η Μαρτίου ανακηρύχθηκε Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης.

Διακεκριμένοι ποιητές από όλον τον κόσμο συνέρευσαν στην Ελλάδα για να γιορτάσουν την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης τον Μάρτιο του 2001, εγκαινιάζοντας τις εκδηλώσεις της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας. Υπουργείο Πολιτισμού, Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, Unesco και Εταιρεία Συγγραφέων συνεργάστηκαν στη διοργάνωση τετραήμερων εκδηλώσεων που ξεκίνησαν από το Μέγαρο Μουσικής στην Αθήνα, συνεχίστηκαν στους Δελφούς και κατέληξαν στην Ολυμπία. Συμμετείχαν 112 έλληνες ποιητές και 39 ποιητές από όλον τον κόσμο, ανάμεσά τους ο νομπελίστας *Γουόλε Σογίνκα* από τη Νιγηρία, ο *Λόρενς Φερλινγκέτι* από την Αμερική, ο Ρώσος *Αντρέι Βοζνεζένσκι*, ο Χιλιανός *Νικανόρ Πάρα*, ο Ιταλός *Λούτσιο Μαριάνι* και ο Βραζιλιάνος *Χαρόλντο ντε Κάμπος*.

«Η Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης θα ενισχύσει την εικόνα της ποίησης στα ΜΜΕ ούτως ώστε η ποίηση να μην θεωρείται πλέον άχρηστη τέχνη αλλά μια τέχνη που βοηθά την κοινωνία να βρει και να ισχυροποιήσει την ταυτότητά της», εξηγούσε η UNESCO στο σκεπτικό της απόφασής της και συνέχιζε: «Οι πολύ δημοφιλείς ποιητικές αναγνώσεις μπορεί να συμβάλουν σε μια επιστροφή στην προφορικότητα και στην κοινωνικοποίηση του ζωντανού θεάματος και οι εορτασμοί μπορεί να αποτελέσουν αφορμή για την ενίσχυση των δεσμών της ποίησης με τις άλλες τέχνες και τη φιλοσοφία, ώστε να επαναπροσδιοριστεί η φράση του Ντελακρουά "Δεν υπάρχει τέχνη χωρίς ποίηση"».

Λαμπρινή Κουζέλη, ΤΟ ΒΗΜΑ 20/3/2012

"Ο άνθρωπος ,
πρέπει κάθε μέρα ν' ακούει ένα
γλυκό τραγούδι,
να διαβάζει
ένα ωραίο ποίημα,
να βλέπει μια ωραία εικόνα
και, αν είναι δυνατόν,
να διατυπώνει μερικές ιδέες.
Αλλιώς, χάνει το αίσθημα του
καλού και την τάση προς αυτό..."

Γκαίτε

Λογοτεχνικό περιβάλλον!